

SITRAN SIJOITUSTEN ILMASTO- STRATEGIA

9.3.2021

SITRA

Sisällys

1. Johdanto	3
2. Päätöksenteko ja vastuut	4
3. Strategian aikajänne ja kattavuus (omaisuusluokat)	4
4. Ilmatoriskit ja -mahdollisuudet sekä riskienhallinta	5
5. Tavoitteet ja toimintasuunnitelma	7
6. Strategian toteuttamisen riskitarkastelu	10

1. Johdanto

Tietoisuus ilmastonmuutoksen vaikutuksista on lisääntynyt viime vuosina nopeasti, ja yhä useammat yritykset ja sijoittajat ovat asettaneet tavoitteita hiilipäästöjen vähentämiseksi ja jopa hiilineutraaliudesta. Pariisin ilmastosopimuksen tavoite pysäyttää maapallon lämpeneminen 1,5 asteeseen edellyttää nopeita päästövähennyksiä. Sijoittajat voivat vaikuttaa ilmastonmuutokseen kannustamalla yrityksiä vähähiiliseen liiketoimintaan sekä rahoittamalla ilmastoratkaisuja.

Myös Sitra kehittää sijoitustoimintaansa niin, että se tukee Pariisin sopimuksen tavoitteiden saavuttamista. Tämä liittyy suoraan Sitran strategian tavoitteeseen sopeutumisesta maapallon kantokykyyn sekä Kestävyysratkaisut-teemaan.

Sitran sijoitusten ilmastostrategian tavoitteena on ilmastonmuutoksen hillintä, joka on yksi Sitran sijoitustoiminnan tärkeimmistä vastuullisuustavoitteista. Ilmastostrategialla hallitaan sekä sijoituksiin liittyviä ilmastoriskejä että pyritään tunnistamaan tulevaisuuden tuottomahdollisuuksia.

YK:n alaisten vastuullisen sijoittamisen periaatteiden (PRI) allekirjoittajana Sitra on sitoutunut noudattamaan ilmastoraportoinnissaan kansainvälistä TCFD-raportointikehikkoa (Task Force on Climate-related Financial Disclosures) ja sen vaatimuksia.

Sijoitusten ilmastostrategiassa huomioidaan lisäksi merkittävimpien kansainvälisten aloitteiden kuten YK:n muodostaman Net-Zero Asset Owner Alliancen, Institutional Investors Group on Climate Changen (IIGCC) ja Science Based Targets Initiativen (SBTi) suosituksia ja periaatteita.

Sitran sijoitusten ilmastostrategiassa määritetään Sitran sijoitussalkun ilmastotavoitteet sekä toimenpiteet näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Ilmastostrategiaa päivitetään säännöllisesti ja tavoitteet arvioidaan uudelleen tuoreen tutkimustiedon sekä sijoitusympäristön mahdollisten muutosten mukaisesti.

2. Päätöksenteko ja vastuut

Sitran sijoitusten ilmastostrategia on osa Sitran vastuullisen sijoittamisen käytännön toteutusta. Vastuullista sijoittamista ohjaa hallituksen hyväksymä ohjeistus.

Vastuullinen sijoittaminen Sitrassa tarkoittaa sitä, että kaikissa sijoituspäätöksissä otetaan huomioon tuoton ja riskin lisäksi myös ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen sekä hyvään hallintotapaan liittyviä tekijöitä. Ympäristötekijöihin liittyen ilmastonmuutoksen hillintä on yksi tärkeimmistä vastuullisuustavoitteista. Luonnon monimuotoisuus on tunnistettu seuraavaksi vastuullisen sijoittamisen kehityskohteeksi.

Ilmastonmuutosasioita valmistellaan ja toteutetaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin muita vastuullisuuteen liittyviä asioita. Sitran hallitus hyväksyy sekä vastuullisen sijoittamisen ohjeistuksen että sijoitusten ilmastostrategian. Vastuullisen sijoittamisen toteutuksen organisoimisesta vastaa Sitran sijoitusjohtaja. Vastuullisuustyön toteuttamisesta vastaavat kaikki Sitran sijoitustoimintaan osallistuvat henkilöt. Vastuullisuusasiat käydään säännöllisesti läpi sijoitustiimin viikkopalaverissa. Ilmastostrategian osalta toimitaan tiiviissä yhteistyössä Sitran asiantuntijoiden (mm. Ilmasto- ja luontoratkaisut) kanssa.

Sitran hallitukselle raportoidaan ilmastonmuutokseen liittyvistä asioista säännöllisesti. Sitra raportoi vastuullisen sijoittamisen käytännöistään vuosittain myös PRI:lle. Ilmastoaportointi noudattaa TCFD:n raportointikehikkoa. Sitra tulee jatkossa raportoimaan ilmastoon liittyvistä tekijöistä tämän kansainvälisen raportointikehikon mukaisesti vuosittain.

3. Strategian aikajänne ja kattavuus (omaisuusluokat)

Globaali siirtymä hiilineutraaliuteen tulee viemään useita vuosikymmeniä, jolloin myös sijoitusten ilmastostrategian aikajänteen tulee olla pitkä. Tieteeseen pohjautuvan tiedon luotettavuus ja kattavuus paranee jatkuvasti, mutta kehityspolkuihin liittyy edelleen merkittävästi epävarmuutta. Tämän vuoksi strategia jaetaan välitavoitteisiin ja sitä tarkennetaan käytettävissä olevan tiedon lisääntyessä ja sijoitusmarkkinan kehittyessä arviolta 2–3 vuoden välein.

Alkuvaiheessa seuranta ja tavoitteet kattavat listatut osake- ja korko- sekä kiinteistörahastot. Tietojen saatavuus näistä on kohtalainen. Tulevina vuosina seuranta laajenee muihin omaisuusluokkiin sitä mukaa, kun tietojen kattavuus lisääntyy.

4. Ilmatoriskit ja -mahdollisuudet sekä riskienhallinta

TCFD:n määritelmän mukaan ilmastonmuutoksen aiheuttamat riskit jaetaan vähähiiliseen talouteen siirtymiseen liittyviin transitoriskeihin sekä ilmaston lämpenemisestä johtuviin fyysisiin riskeihin.

Transitoriskit liittyvät regulaation muutoksiin, teknologiseen kehitykseen ja markkinakäyttäytymiseen sekä maineriskihin. Fyysiset riskit jaetaan akuutteihin ja kroonisiin. Ilmastonmuutoksen mukanaan tuomat tuottomahdollisuudet liittyvät mm. yrityksiin, jotka kehittävät teknologioita ilmastonmuutoksen hillintään tai vähähiiliseen talouteen siirtymistä helpottavia ratkaisuja.

Ilmatoriskeillä ja -mahdollisuuksilla on taloudellisia vaikutuksia, joiden tunnistaminen voi johtaa muutoksiin strategisessa allokaatiossa, sijoitusstrategiassa, mahdollisiin sijoituskohteista irtautumisiin sekä dialogiin varainhoitajien ja yritysten kanssa. Ilmatoriskien taloudellisia vaikutuksia voivat olla esimerkiksi tuotanto- ja operatiiviset häiriöt, toimitusketjun häiriöt, tase-erien arvonmenetykset, fyysiset vahingot, vakuutusmaksujen nousu, muutokset resurssien ja tuotannon hinnoissa ja kulutuskäyttäytymisessä. Kuvassa 1 on esitetty TCFD-mallin mukainen riskikehikko ja riskienhallinnan näkökulmat Sitran sijoitusten osalta.

Kuva 1. Ilmastoriskit ja riskienhallinta

Ilmastoriskit		Riskienhallinta rahastosijoittajana varainhoitajien kanssa
Transitioriskit	Regulaatoririski liittyy sääntelyn kiristymiseen ja tiukentumiseen – esim. päästöoikeuksien hintojen nousu, hiilivero, lisääntyvät raportointivelvollisuudet	<ul style="list-style-type: none"> Sellaisten omaisuusluokkien, toimialojen ja yritysten tunnistaminen, jotka ovat mahdolliset suurimmat häviäjät tai voittajat sääntelyn kiristyessä
	Teknologiariski liittyy teknologiamurrokseen tietyillä toimialoilla – esim. kilpailukyvyyn heikentyminen, nykyisten tuotteiden ja palveluiden korvaaminen vähäpäästöisemmällä, epäonnistuneet sijoitukset uuteen teknologiaan, kustannukset alhaisempiin hiilipäästötكنولوجياoihin siirtymisestä	<ul style="list-style-type: none"> Verojen ja/tai sanktioiden kustannusvaikutusten arvioiminen Sellaisten yritysten identifiointi, jotka eivät pysty uudistamaan liiketoimintamallejaan Tulevaisuuden teknologioiden tunnistaminen ja näiden teknologioiden vaikutusten arviointi omaisuusluokkiin, toimialoihin ja arvopapereihin
	Markkinariskillä tarkoitetaan mm. muutoksia ja epävarmuutta markkinakäyttäytymisessä sekä raaka-aineiden hinnannousua	<ul style="list-style-type: none"> Arvonsa kadottavan varallisuuden arviointi (fossiiliset polttoainevarannot)
	Maineriskillä tarkoitetaan muutoksia kuluttajien mieltymyksissä, tiettyjen sektorien leimaamista, sidosryhmien lisääntynyttä huolta tai negatiivista palautetta	<ul style="list-style-type: none"> Sitran sijoitusten arviointi ja ohjaaminen siten, että hiilineutraaliustavoitteet saavutetaan Suomen valtion asettamien tavoitteiden mukaisesti
Fyysiset riskit	Akuutit fyysiset riskit liittyvät äärisääilmiöiden esiintymistiheyden kasvuun – esim. tulvat ja hurrikaanit	<ul style="list-style-type: none"> Kiinteistö- ja metsäsijoitusten eritystarkastelu fyysisten ilmastoriskien näkökulmasta (ko. riskien merkitys on suurin näissä kahdessa omaisuusluokassa)
	Krooniset fyysiset riskit kuten kuivuus, keskilämpötilan ja merenpinnan tason nousu	<ul style="list-style-type: none"> Maantieteellisten riskialueiden ja niillä sijaitsevien sijoituskohteiden tunnistaminen Yksittäisistä toimialoista vakuutusyhtiöomistusten selvittäminen, sillä näissä riskit kasvavat äärimmäisten sääilmiöiden yleistyessä Toimitusketjujen riskienhallinnan tarkastelu

Riskejä voidaan myös arvioida tarkastelemalla yritysten ilmastotavoitteita. Yritysten itselleen asettamien tavoitteiden perusteella voidaan arvioida niiden valmiuksia reagoida ilmastonmuutokseen. Erityisesti Science Based Targets -aloitteen mukaisia tavoitteita asettaneiden yritysten voidaan katsoa olevan Pariisin ilmastopimuksen mukaisella polulla. Tavoitteiden asetannan kunnianhimmottomuuden voidaan sen sijaan tulkita lisäävän erityisesti pitkän aikavälin riskejä.

5. Tavoitteet ja toimintasuunnitelma

Sitra tukee globaalia siirtymää hiilineutraaliuteen sijoituskohteiden valinnan ja niihin vaikuttamisen kautta. **Pitkän aikavälin tavoitteena on, että kaikki Sitran sijoitukset ovat linjassa Pariisin ilmastopimuksen kanssa. Lisäksi tavoitteena on saavuttaa hiilineutraali sijoitussalkku vuoteen 2035 mennessä** Suomen kansallisen tavoitteen mukaisesti edellyttäen, että sijoitusympäristö mahdollistaa sen. Sijoitukset tehdään Sitrasta annetun lain mukaisesti turvallisesti ja tuottavasti. Siirtymä vähähiiliseen ja lopulta hiilineutraaliin sijoitussalkkuun tapahtuu hallitusti.

Reaalitalouden näkökulmasta ilmastomuutoksen hillitsemiseksi tulisi lisätä kestävien ja uusiutuvien energiamuotojen käyttöä ja luopua fossiilisista polttoaineista. Myös energian säästö ja energiatehokkuus, kiertotalous, liikenteen sähköistäminen, metsäkadon pysäyttäminen, luonnollisten hiilinielujen kasvattaminen ja ilmastokestävä ruoantuotanto ja -kulutus ovat keinoja ilmastomuutoksen hillitsemiseksi.

Sijoittajalle tämä tarkoittaa sijoituskohteiden tuotto-riski suhteen arviointia ilmastoriskin näkökulmasta ja suuren riskin omaavien yhtiöiden tai toimialojen vähentämistä, jopa mahdollista poissulkemista sijoitusuniversumista sekä ilmastoposiitivisten sijoituskohteiden lisäämistä.

Sitra tavoittelee sijoitussalkun hiilineutraaliutta ilman päästökompensointia. Reaalitalouden päästövähennyksiin vaikutetaan yritystasolla ja siksi Sitra sijoittajana suhtautuu varauksellisesti kompensaatioiden käyttöön sijoitustoiminnassa. Kompensaatiomahdollisuuksia on rajallisesti ja ne tulee säästää sellaisiin toimintoihin, joissa muut päästövähennysten keinot eivät ole mahdollisia teknologisista tai taloudellisista syistä.

Sijoitussalkun ilmastoanalyysin edellytyksenä on laadukas data. Ilmastodatan osalta Sitran käytettävissä ovat Sijoitustutkimuksen ESG-raportit, jotka pohjautuvat MSCI:n dataan. Tällä hetkellä (keväällä 2021) hiiliriski pystytään laskemaan 60,7 prosentille sijoitussalkun arvosta. **Tavoitteena on nostaa datan kattavuus 75 prosenttiin vuoteen 2025 mennessä.** Lisäksi tavoitteena on laajentaa mittaristoa ja tunnuslukuja kattamaan TCFD-viitekehysten mukaiset tunnusluvut. Sitran sijoitussalkku läpivalaistaan vähintään kerran vuodessa ja ilmastoraportti laaditaan tämän datan pohjalta.

Sitran sijoitusten ilmastovaikutuksia ja -riskiä mitataan hiilijalanjäljen avulla. Sitran pitkän aikavälin tavoitteena on hiilineutraali sijoitussalkku.

Keskipitkällä aikavälillä laskemme sijoitussalkun hiili-intensiteettiä. Tätä seurataan suhteessa vertailuindeksiin soveltuvin osin. Sitran sijoitusten hiili-intensiteetin tulee olla alhaisempi kuin vertailuindeksin.

Hiilijalanjälkeä ja hiili-intensiteettiä tarkastellessa huomioidaan yrityksen oman toiminnan seurauksena syntyneet päästöt (ns. scope 1) sekä epäsuorat ostoenergiaan liittyvät päästöt (scope 2). Myöhemmin laskennan ja datan kehittyessä tavoitteena on huomioida myös kaikki epäsuorat päästöt (scope 3).

Ilmastoriskiä voidaan vähentää painottamalla yhtiöitä tai toimialoja, joiden hiilijalanjälki tai hiili-intensiteetti on pieni suhteessa toimialaan. Näiden yritysten ja toimialojen osuus Sitran sijoituksista selvitetään ja muutosta seurataan.

Ilmastoriskiä vähennetään myös edistämällä positiivista kehitystä esimerkiksi sijoittamalla uusiutuvaan energiaan tai muuhun ympäristöä hyödyttävään liiketoimintaan. Näiden transitiota tukevien ilmastopositiivisten sijoitusten osuus selvitetään.

Sitra on poissulkenut sijoitusuniversumistaan yritykset, joiden liikevaihdosta yli 30 prosenttia liittyy kivihiilen tuotantoon tai käyttöön energiantuotannossa ilman selkeää strategiaa kivihiilen käytön vähentämiseksi. Mahdollisten muiden hiiliriskikeskittymien kehittymistä seurataan.

Fossiilisten polttoainevarantojen määrä salkussa arvioidaan ja sitä seurataan. Tavoitteena on reservien osuuden pitäminen matalana.

Myös yhtiöiden tekemät sitoumukset päästöjen pienentämiseksi suhteessa kansainvälisten ilmastopöytäkirjojen tavoitteisiin ovat sijoittajille indikaatio oikeasta kehityssuunnasta. Ensiksi selvitetään, kuinka hyvin Sitran sijoitussalkku tällä hetkellä noudattaa Pariisin ilmastopöytäkirjan lämpenemistavoitteita perustuen Kansainvälisen energiajärjestön IEA:n tarjoamiin laskelmiin, joiden taustalla ovat ilmastokkenaariot. Selvityksen pohjalta nykyistä päästötasoa voidaan verrata alle 1,5 asteen lämpenemistavoitteen mukaiseen sektorikohtaiseen päästöpolkuun. Sijoitussalkun Pariisin sopimuksen mukaiset tavoitteet selvitetään rahastokohtaisesti, muutosta seurataan ja tavoitteista käydään keskustelua varainhoitajien kanssa.

Sijoittajat voivat myös pyrkiä vaikuttamaan yrityksiin ja varainhoitajiin. Erityisesti suurilla sijoittajilla on vaikutusvaltaa ja institutionaaliset sijoittajat ovatkin vastuullisen sijoittamisen yleistymisen voimakkaimpia ajureita. Myös pienemmät sijoittajat voivat verkostoitumalla keskittää vaikutusvaltaa suuremmalle määrälle sijoitusvarallisuutta.

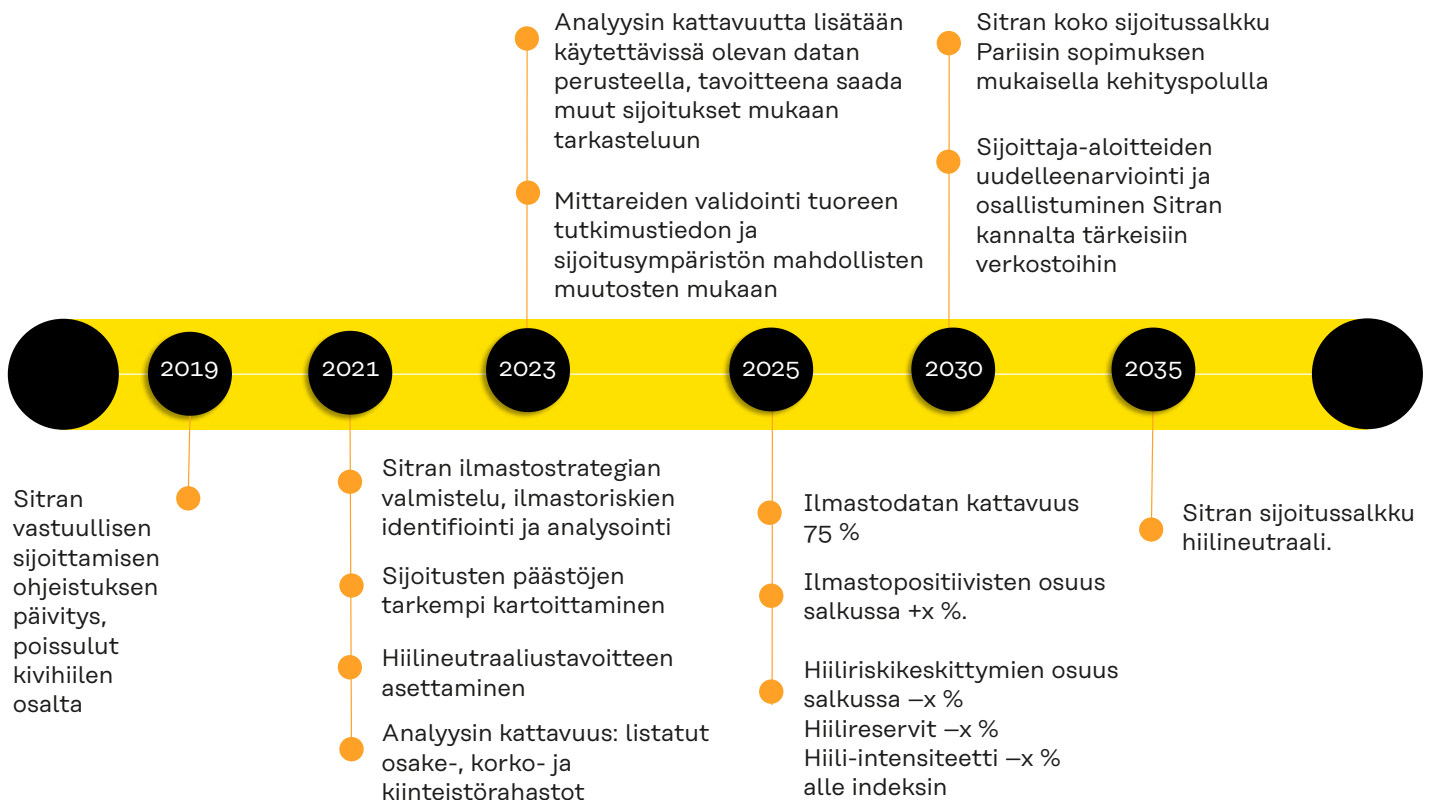
Sitran sijoitukset tehdään rahastojen kautta. Tämä korostaa vaikuttavuusverkostojen käyttöä, koska suoraa kontaktia yrityksiin harvoin on. Vaikuttavuuskeskustelut käydään Sitran käyttämien varainhoitajien kanssa.

Lisäksi vaikutamme osallistumalla sijoittaja-aloitteisiin. Yksi esimerkki niistä on Climate Action 100+ -aloite, joka kannustaa yrityksiä Pariisin sopimuksen mukaisiin päästövähennystavoitteisiin sekä raportoimaan ilmastonmuutoksen riskeistä liiketoiminnalleen.

Kuvassa 2 on esitetty Sitran sijoitustoiminnan tiekartta hiilineutraaliuteen pääsemiseksi. Vuosille 2023–2030 asetetut välitavoitteet ovat tässä vaiheessa indikatiivisia, ja niiden sisältöä sekä aikataulua täsmennetään tietopohjan parantuessa. Hiilineutraaliustavoite ohjaa osaltaan sijoitussalkun kehittämistä jo vuodesta 2021 alkaen.

Sitra on tehnyt ilmastomyönteisiä sijoituksia viimeisen viidentoista vuoden aikana esimerkiksi temaattisiin osake- ja pääomarahastoihin, uusiutuvan energian infrastruktuuriin, kiinteistöjen energiatehokkuuteen ja ilmastomyönteisiä teknologioita kehittäviin kasvuyrityksiin. Siten toimenpiteet ilmastomyönteisempään sijoitussalkkuun pääsemiseksi on käytännössä aloitettu jo paljon ennen tätä ilmastostrategiaa.

Kuva 2. Sitran tiekartta hiilineutraaliuteen

6. Strategian toteuttamisen riskitarkastelu

Ilmastostrategia joudutaan rakentamaan epävarman tulevaisuuden varaan, eikä sen toteutusta ole mahdollista suunnitella tällä hetkellä kovin yksityiskohtaisesti.

Ilmastomittareihin tai hiilineutraaliuteen liittyvät määritelmät eivät ole vielä yksiselitteisiä, ja ne saattavat muuttua jatkossa merkittävästi. Vielä ei tiedetä tarkkaan, mitä päästöjä laskennassa huomioidaan ja miten ne allokoidaan eri sidosryhmille.

Ilmastodatan kattavuus on vielä melko heikko ja tiedon luotettavuuteen liittyy mm. käytettyjen estimaattien vuoksi epävarmuutta. Toistaiseksi huomio on myös keskittynyt liian paljon hiilijalanjälkeen, jolloin hiilikädenjälki on jäänyt vähemmälle huomiolle.

Kansainvälisissä selvityksissä korostetaan reaali maailman globaalien päästöjen vähentämistä, kun taas suomalaisessa sijoittajakentässä korostuu – kansallisen strategian innoittamana – oman sijoitussalkun hiilineutraaliustavoitteet. Nämä erilaiset tavoitteet voivat johtaa osaoptimointiin ja oikealla kehityspolulla olevien transitioyhtiöiden poissulkemiseen. Lähtökohtaisesti sijoituksissa pitäisi priorisoida todellisten päästöjen vähentämistä.

Sitran sijoituskohteiden toiminnasta vain pieni osa tapahtuu Suomessa ja on siten kansallisen hiilineutraaliustavoitteen piirissä. Kuitenkin suurin osa maailmassa asetetuista hiilineutraaliustavoitteista osuu myöhemmille vuosille (2040–2060) tai niitä ei ole vielä asetettu lainkaan. Vuonna 2035 on todennäköisesti edelleen rajoittunut valikoima sijoitusmahdollisuuksia, ja osa yhteiskunnan toiminnan kannalta olennaisista sektoreista voi rajautua Sitran sijoitusuniversumin ulkopuolelle.

Rahastosijoittajana Sitra ei voi vaikuttaa yksittäisten sijoituskohteiden valintaan. Useimpien rahastojen sijoitusstrategiat eivät todennäköisesti vastaa täysin Sitran sijoitusten ilmastostrategiaa, jolloin riskinä voi olla ilmastostrategiaan sopimattomien kohteiden päätyminen sijoitussalkkuun. Raportoinnin viiveestä johtuen Sitralla ei ole jatkuvaa näkymää rahastojen sijoituksiin.

Liian nopea hiilijalanjäljen pienentäminen voi johtaa sijoitusriskien kasvuun. Tämä voi tapahtua esimerkiksi hajautuksen vähentymisen tai väärän ajoituksen kautta, jos sijoituksia keskitetään liikaa jo valmiiksi matalan hiilijalanjäljen yrityksiin ja sektoreille tai sijoituksissa otetaan liian paljon teknologiariskiä.